

TRƯỜNG THPT VÕ NGUYỄN GIÁP  
TỔ: Ngữ văn

ĐÁP ÁN VÀ HƯỚNG DẪN CHẤM  
Môn: Ngữ văn, khối 12  
(Đáp án và hướng dẫn chấm gồm 04 trang)

Phần	Câu/ Ý	Nội dung	Điểm
I		<b>Đọc hiểu</b>	<b>3.0</b>
	1	Những từ ngữ, hình ảnh thể hiện <i>năm khốn khó</i> trong đoạn trích là : đồng sau lụt, bờ đê lụt lở, gánh gồng xộc xệch, chịu đói suốt ngày tròn , ngồi co ro; ngô hay khoai...	0.5
	2	-Biện pháp tu từ: Ẩn dụ ( <i>vuông đất</i> - chỉ nắm mồ của mẹ)/Nói tránh -Tác dụng: gợi hình ảnh cụ thể, làm giảm sự đau xót khi nhớ về người mẹ đã qua đời.	0.5
	3	Cách hiểu dòng thơ: “Mẹ gánh gồng xộc xệch hoàng hôn” - Hình ảnh người mẹ nghèo khổ suốt đời, tần tảo, chịu thương chịu khó trong cuộc mưu sinh để nuôi con nên người; - Biểu hiện tình cảm thương xót, kính trọng dành cho mẹ của nhà thơ.	1.0
	4	Thí sinh tự chọn một thông điệp tâm đắc nhất qua đoạn thơ và trình bày lí do chọn thông điệp đó, sao cho hợp lí, không vi phạm chuẩn mực đạo đức và pháp luật. Sau đây là vài gợi ý về thông điệp : - Hạnh phúc nhất của đời con là có mẹ trên đời; - Tình mẫu tử là tình cảm thiêng liêng, xúc động nhất trong tình cảm của con người...	1.0
II		<b>Làm văn</b>	
	1	Từ nội dung đoạn trích ở phần Đọc hiểu, anh/ chị hãy viết một đoạn văn khoảng 200 chữ trình bày suy nghĩ về <b>ý nghĩa của việc cần trân quý những gì đang có trong cuộc sống con người.</b>	<b>2.0</b>
		a. Đảm bảo cấu trúc đoạn văn nghị luận 200 chữ Học sinh có thể trình bày đoạn văn theo cách diễn dịch, quy nạp, tổng -phân-hợp, song hành hoặc móc xích.	0.25
		b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận về một vấn đề xã hội: <b>ý nghĩa của việc cần trân quý những gì đang có trong cuộc sống con người.</b>	0.25
		c. Thí sinh lựa chọn các thao tác lập luận phù hợp để triển khai vấn đề nghị luận theo nhiều cách nhưng phải làm rõ suy nghĩ về <b>ý nghĩa của việc cần trân quý những gì đang có trong cuộc sống con người.</b> Có thể triển khai theo hướng sau: - <i>Trân quý những gì đang có</i> là biết trân trọng, nâng niu, gìn giữ những điều tốt đẹp mà cuộc sống đem đến cho mỗi con người. -Ý nghĩa của việc cần <i>trân quý những gì đang có</i> :	1.00

	<p>+ <i>Trân quý những gì đang có</i> sẽ đem lại hạnh phúc cho con người. Từ đó, đời sống vật chất và tinh thần sẽ được nâng cao;</p> <p>+ <i>Trân quý những gì đang có</i> sẽ giúp ta không rơi vào lối sống ảo tưởng, viễn vông, xa rời thực tế;</p> <p>+ <i>Trân quý những gì đang có</i> sẽ giúp ta thêm yêu đời, gắn bó với gia đình, quê hương, đất nước, có động lực để phấn đấu, góp phần làm nên thành công, vượt qua bao thử thách, khó khăn trên đường đời.</p> <p>- Bài học nhận thức và hành động: Nhận thức được giá trị của cuộc sống hiện tại để biết quý trọng những gì mình có được trong tay. Tuổi trẻ cần học tập và rèn luyện, sống hết mình cho đời để không ân hận, hối tiếc vì mình đã đánh mất nhiều điều quý giá.</p>	
	d. Sáng tạo Có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.	0,25
	e. Chính tả, dùng từ, đặt câu: Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu.	0,25
2	Cảm nhận của anh/chị về nhân vật Mị trong đoạn trích ... Từ đó, nhận xét sự tinh tế khi diễn tả sự hồi sinh trong tâm hồn nhân vật của nhà văn Tô Hoài.	5,0
	1. <b>Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận về một đoạn trích văn xuôi (có ý phụ)</b> Có đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài. Mở bài nêu được vấn đề, thân bài triển khai được vấn đề, kết bài kết luận được vấn đề.	(0,25)
	2. <b>Xác định đúng vấn đề cần nghị luận</b> Về đẹp của nhân vật Mị trong đoạn trích ..., nhận xét sự tinh tế khi diễn tả sự hồi sinh trong tâm hồn nhân vật của nhà văn Tô Hoài.	(0,5)
	3. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm; thể hiện sự cảm nhận sâu sắc và vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng. Cụ thể: 3.1 Giới thiệu tác giả, tác phẩm, đoạn trích 3.2. <b>Cảm nhận về đẹp của nhân vật Mị trong đoạn trích:</b> a. Về nội dung: <b>- Giới thiệu về nhân vật Mị và cuộc sống của Mị khi làm dâu trong nhà thống lí Pá Tra.</b> + Cô gái có nhan sắc và phẩm chất tốt đẹp để xứng đáng được hưởng tình yêu hạnh phúc. + Mị bị bắt về làm dâu nhà Pá Tra vì món nợ truyền kiếp và bị đày đọa cả thể xác lẫn tinh thần. + Sự trỗi dậy sức sống tiềm tàng của Mị trong đêm tình mùa xuân bởi sự tác động của các yếu tố chủ quan và khách quan, nó biểu hiện ra thành những suy nghĩ nhận thức và hành động. <b>- Về đẹp của nhân vật Mị trong đoạn trích</b> + Âm thanh tiếng sáo ở đầu núi rủ bạn đi chơi dẫn đến hành động Mị “nổi loạn”:" Mị lén lấy hũ rượu uống ực từng bát"->Cách uống rượu của Mị chứa đựng sự phản kháng, Mị uống rượu như nuốt hờn, nuốt tủi, nén giận	(3,5)

vào lòng, Mị uống rượu như muốn dồn men say của rượu để dụi đi những nỗi tiếc khát khao, đau khổ, phần uất đã qua và để khao khát của phần đời chưa tới.

+ Men rượu và hơi xuân khiến người đàn bà không còn liên hệ gì với cuộc sống, không còn liên hệ gì với quá khứ nay bỗng "*lịm mặt ngồi đấy... nhưng lòng Mị đang sống về ngày trước.*

+Tiềm thức nhắc nhở Mị vẫn là một con người, Mị vẫn có quyền sống của một con người. Mị ý thức được *Mị vẫn trẻ lắm. Mị vẫn còn trẻ. Mị muốn đi chơi*".

+ Mị bước vào buồng, ngồi xuống giường, trông ra cái cửa sổ lỗ vuông mờ mờ trắng trắng. Khát vọng sống như ngọn lửa bùng cháy bao nhiêu thì Mị lại phần uất bấy nhiêu. Phần uất và đau khổ cho thân phận và số phận trở trêu đầy bi kịch. *Bao nhiêu người có chồng cũng đi chơi ngày Tết. Huống chi A Sử và Mị lại không có lòng với nhau mà vẫn phải ở với nhau.*

+ Không thể cam chịu mãi kiếp nô lệ, kiếp làm dâu gạt nợ nên Mị đã muốn ăn lá ngón cho chết ngay. Mị muốn phản kháng lại hoàn cảnh, không chấp nhận cuộc sống trâu ngựa này nữa. Đó là khi sức sống tiềm tàng đã được đánh thức.

+ Ý thức về cái chết lại xuất hiện, nhưng lần này nó có ý nghĩa khác. Uất ức, nước mắt Mị ứa ra khi tiếng sáo gọi bạn tình vẫn *lừng lơ* bay ngoài đường. Tiếng sáo của tình yêu tuổi trẻ lại thôi thúc Mị, dìu hồn Mị theo những đám chơi. Khát vọng sống mãnh liệt được đẩy lên đến cao độ bởi sự trỗi dậy của sức sống tiềm tàng. Tâm hồn Mị diễn biến rất phức tạp trong quá trình thức tỉnh, nổi loạn. Mị đang sống trong nghịch lí giữa thân phận con dâu gạt nợ và niềm vui phơi phới muốn đi chơi Tết.

+ Đánh giá: Đoạn văn miêu tả tâm trạng và hành động của Mị trong đêm tình mùa xuân thể hiện sức sống tiềm ẩn trong Mị. Thông qua đây, nhà văn khám phá, trân trọng, ngợi ca những khao khát tình yêu, hạnh phúc của con người, thể hiện niềm tin vào sức sống của con người không bị hủy diệt. Đồng thời lên án những thế lực tàn bạo chà đạp lên cuộc sống con người. Chính điều đó đã đem đến cho *Vợ chồng A Phủ* của Tô Hoài những giá trị nhân đạo sâu sắc.

b. Về nghệ thuật: Diễn biến tâm lí và hành động của Mị trong đêm tình mùa xuân được nhà văn khéo léo thể hiện bằng nghệ thuật kể chuyện hấp dẫn, tự nhiên, ngôn ngữ biểu cảm, đặc biệt; là nghệ thuật miêu tả, phân tích tâm lí nhân vật... Tất cả đã làm nổi bật vẻ đẹp của sức sống tiềm tàng mãnh liệt của Mị.

### **3.2.3. Nhận xét sự tinh tế khi diễn tả sự hồi sinh trong tâm hồn nhân vật Mị của nhà văn Tô Hoài.**

- Sự hồi sinh của tâm hồn nhân vật Mị được tác giả miêu tả tinh tế, phù hợp với tính cách của cô. Nhà văn sử dụng khá nhiều những yếu tố bên ngoài tác động vào nhân vật, được miêu tả rất tự nhiên như mùa xuân, tiếng sáo gọi bạn tình...

	<p>- Sở trường phân tích tâm lí cho phép ngòi bút tác giả lách sâu vào những bí mật của đời sống nội tâm, phát hiện nét đẹp và nét riêng của tính cách.</p> <p>- Với trang văn trong đoạn trích đầy ắp chất thơ và tấm lòng nhân hậu, một tài năng phân tích tâm lí nhân vật bậc thầy, Tô Hoài đã khám phá, diễn tả chiều sâu tâm hồn cùng những biến thái thăng trầm ,gấp khúc ,tuần tự và đột ngột trong tâm trạng Mị. Chính sức sống tiềm tàng và mãnh liệt của người con gái Mèo xinh đẹp đã để lại ấn tượng sâu đậm trong lòng người đọc và góp phần không nhỏ vào sự thành công của tác phẩm.</p>	
	<p><b>4. Sáng tạo</b>  Có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.</p>	( 0,5)
	<p><b>5. Chính tả, dùng từ, đặt câu</b>  Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu</p>	( 0,25)